

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§.14. Fecit flagellum de funiculis. Animam auaritia submergit, vt dixit Crates, cuius proprium supplicium sunt flagella: fuerunt hæc permixta misericordia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

exilient. Adhuc plura (inquit D. Paulus) quæ ceterum erat: *Inclusus in desideria multa, inutilis & nocua, quæ mergunt homines in interium & perditionem.* Multa desideria: Vix tibi tantis tamque crudelibus tradito carnicibus, ut nullus servus cor exercent, comedant, & co-rodant. Assimilatus cruciatus ex desiderio nascitur: quis quod non habes, hoc est quod te dilamat. Hec quo cordis acerrimos patens carnisces; tot quod sunt desideria, eaque multa sunt. *Desideria multa, & iniuria.* Alij cum D. Angustino legunt *flusta.* Vana, nullius utilitas, i. cypa. O bone Deus! Et quis videat, quot ventrum turbines avari caput transfoventur: quæ desideria, quæ machinationes, quæ technæ, & hac omnia inania, flusta, iniuria? Vt in aliis moratur, velatis me bonorum heredem instituit, vel haec habeam, quam in talen autalem destinem regionem, & tanto prelio vendam, & inde mihi in redditu hoc vel ilud adducatur. Faxit Deus, tale negotium hoc vel illud suetulum teliciter finiat! Secundet Deus, vi summo hoc pretio distrahabitur. Vane sunt hæc cogitationes, & iniuriae: quia nec sic erit, quia sic cognas, nec alud ex his imperebit, nisi venias & atra, quoniam sunt noxiæ. *Iniuria & nocia, quæ mergunt homines in interium & perditionem.* Noxiæ: quia huic vel alteri damnum imprecans, & optans ut mercium pretium augetur, quas possident, & inopia Republica fatigetur quando latiss illis est prouium & tandem mergunt illos in interium & perditionem.

S 14. Focit flagellum de funiculis. Aniam suarum submergit, et dixit Crates, cuius proprium supplicium fuit flagella: fucrunt hac permixa misericordia.

Vultima perpende Apostoli verba: *Quæ mergunt homines in interium?* Redundant haec verba mysteriorum: & illa ad trutinae reuocat D. Chrysostomus, tales & ait Apostolum dixisse, quod mergantur in interium: quia sunt omnes ineps remedij, qui nec agunt de egrediendo, nec de cognoscendo, quo integrantur, interium. *Bene* autem: *Mergunt: adeo ut emergere, & respescere nequeant.* Semper hoc sic intelligamus, quod non sit absoluè non possibile, sed ut tautummodo rei difficultas exponatur: hoc namque termino Christus illam exposuit, dicendo: *Impossibile est diuersum intrare, &c.* ut superius explicavimus. Videtur Apostolius speciale facinus illud

Cratus Thebani, qui pro se sepius expedit D. Epi. 13, ad Hieron. Famam floruit in orbe maximus. Homo Paulini, dicitur duximus era, inquit ille; se Philo opli et studio Monachus, trahere fatigebat, illaqueo Archelaus proficeret, Ep. 26. ubi toto mundo celebratus visebat Academias: ad Pantheum aduenit autem, quod mentem suam diversitate ab opibus suis nequeret, & cum se studiis machi de vellet occupare, confestim animum ab opibus consula, ita arcisque doleret immersum. Hinc ex propositione obsum Paulini, omnes vendit suas facultates & bona, & pecuniam eam pietatum coaceruat, illam defert secum, namque concidens, & dicit in mariis altissimum: hic illam arripit, & in profundum de- tra tou- merget pelagi, exclaimans: *Abite peccatum meum.*

L cupiditatis. Ego vos mergam, ne ego mergar a vo- Cratus, bus. Non aut: peccatum ite male dimicet: nam in Cratus, de divitie malorum sunt, sed male sunt cupiditates. **Mala cupiditatis:** Hæc namque sunt, quæ pecunias, demergunt animam, & fluctibus absorberent, ut ne ab eis ad diuinam & spiritualia neficiat adiutorium. Hoc intellexit Philosopher, & sic le ro habet, quod ve- re mergant animam, ut respire nequeat, nec celestibus attendere, nec dare lecum, ut femen opum doctrina Christianas radices figur, ut cum Soldator ait: Spinae sunt quæ telloris ebi- bunt humorem ac virtutem, & bonum demer- gunt semen, ne radices mitcas, & studiunque fe- rientur.

D. Chrysostomus, ornata terseigne discurriri, o. II. stendens quæm stirpē liget animam habendi cu- Cupiditatis, & quæm fortis est pecunia: antiquæ ligat ho- captivitatem: Fabulanus apollinæ propria de Pluto minem, ne, de quo comediam fingit antiquus Aritio, quod sa- phanes l'œra Græca, quem fabulabant Gen- bulla Plu- tiles, Dæum opibus amplissimis afflentem, qui tōnis ex- fraudibus delique multa sibi comparauerat bo- plicatur: quibus conseruandi operam nauabat talem D. CHRY- quæ nullus posset diligenterem: quem dum Iu- No. 13. m- puer intendit castigare, ex ipsius facultatibus catenæ confinxit, ad aquas reum condemnauit. Tō. 4.

Hac fictione designabantur: quæ ratione diuites suis ipsi duri: condementur: haec namque catena sunt quibus sonner aliquantum. Unde sic D. Chrysostomus, ne diximus illos esse diuiriū domi- nos, sed seruos catechatos, & ut ratiōbus illis compatebas. Si mecum aliquem (audio D. Chrysostomus lo- quentem) videris vinculum ceruce, manibus pedi- busque ferratum, propter illius maxime miseras, sic etiam, &c. Propter illa vincula habes custodem, carecis favorem, amorem pecuniarum, qui simili- a se vincunt, nequamnam de hoc carcere exire per- missum, sed mille illi imponit catena, & ista, & tera, si que custodiunt; & in interiorem coniungentur.

Q. 3. cap. 2.

carcere, etiam delectari in vinculis facit, &c. Heu quam inclemens custodem carcere, cupitatem! Heu quibus vinculis, quibus catenis constringit condemnatum! Hoc est, ita hoc est quod illis contingit, his desiderijs curisque submersis & at corporis, ut nec ad paullum orationi attendant, pia vident lectione, ac cum Deo familiari agant, abiorti & hoc profundo pelago demersi, qui nec erigunt, ne videntur exire posse caput extra densiora curvaturque fluctus velut omni fatus spe priuati: nec enim vident, nec aduentur nec clamum suum malum que considerare, quocirca Paulus ait, eos in iustitiae perditionem esse demersos.

Examinat D. Basil. illius adolescentis diuitium, de quo Paulo superius, quem D. Lucas appellat Principis A Christo sicutor, Quid faciendo viam eternam passus? Seruus mandata, ac illi Christus, iam cum nostri scriptum esse, non adulterabis, non occides. Magister bone, his seruans, in cuncto quotidie, & ab infante crevit mecum legis obseruantia: *Hoc omnia seruant a iumentis mea.* Tunc ac perfectiore in virtutem semper sibi postulat indicari. Si hanc agitur explices, vnde vnde omnia quae habes, & da pauperibus. *Mox ut verbum hoc eius auribus intonat, testatur Evangelista, præ merito expalluit in facie noctis, & vettu terga deolat;* s,

III. Cui adolescentis hic Christum dicit: O discipuli mei, quām operola talibus est anima! Talatio. Amen dico vobis: *Fasciatus est camelum per foraniam acies transire, quam tales intrare in regnum colorum.* Multa hic occurserunt notanda, vt ea nota D. Basil. & nos paulo suū enim notandum, quin etiam alibi. Por-

tu. ad. adferte huiuscula: nec ex D. Hieron. quod N. 41. 44 adolescentis ille sibi persuaderet, se totam seruare legem diuina, & quod nec in minimo cunctum legis praecepto delinqueret: vnde & dixit: *Hoc omnia seruant a iumentis mea:* Cuncta Dei precepia letarauit ex quo nō tellus ait: & measurabatur adolescentem, inquit S. Doctor: erat enim atri cupidus, & diuina habebat intimo suo cordi insufficietas: prouide cum in illis tangere, idem erat ac illum in corde tangere, illudque pugione transfodere. Vnde quām primum noctis vni- bram palloremque audeat, mox subique terga vertit: est enim hoc virum, ab omnium, & aliquando, quanto magis intimus, recundit visceribus, tanto minus agnoscitur: credoque alter lectum Te totamque Dei legem seruare, cum auaritiam habeat anima sua: *Ienitius misericordiam.*

Idcirco dicitur (prater supradicta) laqueus diabolus: quia non videatur, tanquam est peccatum. Avantia lovor, quanto minus agnoscitur. Notare licet alio sensu hunc quod legit, ieiunet, missam audiatur, & se laqueus mandata Dei feruare cogitet: illum in denariis est diabolus, tillem vides, & Deo terga vestentem, li-

in paupere, & oppresse necessitate: qui in tantum

Deo famularum in quantum sue permititur cu-

pitatu, & in quantum ille non deficit: quod si

illa vix patitur, fructu cogitas, quod illa dese-

rat, quae ad pecuniam spectant, potius omnibus

qua de Dei pertinent obsequium, valedicet: O

quantus est corū in hac Republica numerus, qui

ubi persudenter recta ad celos tendere: sed im-

pugnauerit pecunia, vel viuis teruncij iactura pa-

tientur, quam cito cunctis pietatis terga da, t

exercitus. Ea de causa Christus illis haudquaquam

pradicat: ceterum viat exiguum se fructum re-

Antinomiam, sed flagrum arripit. Indicat fructu illis lum refe-

loquendum: cum ob uratas habeant aures pecu-

nus magis quam gollos: iamque hoc nos pra-

ctum ex

mojet Salomon dicendo: *Vbi Andatus non est, non concione*

effundas sermonem. Dicit & Salomon. Non ita Eccl. 32.6

cum seruo pertinaci terenda verba. *Seruos non*

patet verbi erradire, quia quod duci, intelligit; & Pron. 29.

respondere contemnit. Quosdam inuenies inuenies

cauillatores & garrulos quos si soli verbis mou-

re studeas ad ilia quidem auctoritat, sed ea negli-

git opere perficie, quia verbis perficieras. L. 10. c. 28

ad tales, a verbis abstine, sed vtere flagello. Ta-

les sunt pecuniarum serui, quibus si concio fiat

flagellaris, illam quidem attenti percipiunt, sed co-

rum quae audierint, nullis opere perficiunt: fer-

uet flagellum. Non verbis solam (sic confirmat

D. Cyril., verum etiam verberibus, tanquam in-

quo seruos meritis edens, & templo eversus;

L. 2. m

Quamvis autem hoc supplicium, tanta Do-

mini videatur iniungitione afflictum, vult tamen

Evangelista, q. acutus intelligamus huc inter ve-

re. nullus interficendiam pro morte Christo famulat: Christi in

dixit etenim Iacobus Abacuc: *Cum iratus fu-rius, hoc sup-*

misericordias recordaberis. Ad hoc singulare studio plorio ro-

notat, signatque manus etiam ex qua flagellum bo-

taurum compolitum, ministrum de funeribus, qui ad fornicatio-

nam adiebam, & quibus auxiluerant anima-

lia. Prout superficialiter dicens vult, quod non

erant scutis etiherum, nec dantes virginis,

quibus tunc moris erat flagellare, nec Ipnarum

manipulis vel tuberculum, quibus Ægypti olim

excepabant Israelia, sed furculis facciis, mitio-

nes, qui iam vnu durissiem amiserant. Secundo

magno mysterio spectare videoq; funeribus, de

quibus Spiritus S. qui celebremi de David narrat

biblio-

bilitatim : cum enim contra Moabitas sanguinolento decerasset pectora ; Deique superaliet viator inimicos , ianque pedibus suis prostratos VII. se subingatos ceteret , misericordia sua traditios ; quædam S. Textus addit verba ponit paulum : celi D. difficultatis : Mensis est datus funiculus , unum ad vid expli- ocedendam , & unum ad vniuersandam . Qui font cantus hi , quoque funiculis Opuntangur quidam nec ma- z. Reg. 3.2. le ; quod verbi illis significare volent spiritus S. rectitudinem Davidis . Ut iustam Iosue securant & absque villius preudicio terra promissa dimidiane intitueret di oecum tribus Israel , vias est fui iudeus ; illi metiendo tot & tot tribus , & tondem ateria qua de castra cecidit Ps. 77.55. Psaltes : Divisit in terram in funicula scribantibus . Hinc manus communis illo loquendi modus : ut enim signaretur rem aliquam cum mensura factam esse , magna rectitudine distributam , dicebatur , funiculus distibuta est . Hoc concepsus significat , quod proletrae viciques ambo hostibus , non toto furoris impetu David procederet , ocedendo nemini parceret , sed magna rectitudine ac equitate primo graviores perpendere eos , ut illi iuxta noxiam qualitatem morte plecterentur , tum illos qui non tanti criminales erant , ut illicet ex viatoris benignitate liberas viasque concederetur . Hoc optimè noster

CARTA.

expofuit Cardinalis Caetanus . Habui se ad u- sit , metentes agrum funiculus , ad insinuandum , quod non promiscue ferme favore occidi fecerit mul- tot , sed cum mensura procul dubio iustitia .

Hoc verbi illis latius exponit : sed alij ten- em inherere vi verborum textus Hebrei qui habent iuxta translationem Vatabili . Perfuncti Moabitas , prostrant in terram , & mensis est eis duobus funiculis , ad interficendum scilicet & integrum funem ad funerium in vita . Sic resperata dicitur : cum David prostratos iam viatoris in terra suis haberet inimicos , suam offendere vo- luit & iustitiam & misericordiam : haec namque sunt duas virtutes quas concusat ut Princeps co- mites sibi habeat inimicinas . Iustitiam exerceri volunt in numero abbreviato & contracto : potius misericordiam in numero largo & extenso , ne autem hoc Spiritus sancti inhinet , arcet , quod illos duobus funiculis diuertat : Mensis est duobus funiculis sumpta metaphora ab eo qui funem habet extensum , quem dum duplcat , dico licet esse videantur , sunt ambo tamen con- uadi , & breviores , & illis dicitur quod inimicos suos mensus fuerit . Linens extendi funem , quantum extendi potest , qui tamen non refun- debat licet duplicatus . Integrum funiculum ad

seruandum in vita : vel sicut noster legit Caetanus VIII. Plenitude funiculi ad vivificandum . Infiper & Principes huic documentum elicit Principibus ac Iudicis sunt pro- bus perutiles Scribitur ad exemplum aliorum Pseudo- cipum , ut discant interi funiculus sufficiat ad m. miseri- maiorque elementa significatur , dicendo : & plen- tudo funiculi ad vivificandum , et funiculus mortis quam in- insuetus manus , funiculus vero vita insinuatur . Itam plenus : propinquiores enim esse de causa Principes ad- viam hostium , quam ad mortem .

Hinc edicamus & hoc ipsum S. Evangelista 43.50 intellexit , quod idem sit cum funiculis procedere illa , illo duplicando , ex illis flagella compo- Deus nos- nendos ac procedere contrarium , pedentem , ad non funi- lent , ita vi nec pena nec supplicium ad culpas suis se- pertinat leviora ; demeritum . In tibi hic Christus , sed ful- sum , qui funiculos colligit (non enim dicitur : maulis be- famous sed de funiculis , qui restos erant in mortuorum car- res , illoque duplcat , quasi contrahebat illos , ut fugat- ex eis flagellum componat : hoc namque modo .

Dens in hac vita procedit qui sceleratus non du- ris & extensis sed teneris & contractis castigat funiculis : enim uero eius supplicia nostri- rum criminum non exquent gravitatem . Non secundum peccata nostra feci nobis ; neque secun- dum iniquitates nostras traximus nobis . Sic nullus David Dei concientis benignitatem . Hoc adeo- vertum est , ut eiiam in inferno loco ad hoc in- struto , ut dominus patet rigor iustitiae , non omni- nino negre ut omnia castiget ipsedamnatos pro- gravitate delictorum : hoc enim est quod affir- mut Theologi : quod prius in inferno cura con- dignum : Eternum nulla est , nec dari potest pena , que in omnibus , & per omnia culpa malitiam exquet quatenus video , quid sit peccatum mortale , quod tanta facilitate committis , vi nec Deus per suam omnipotentiam inferre possit ei- tuplicum , in omnibus , & per omnia equiparandum , ut declarant Theologi , ad quos vos remi- temus .

Sed ut vitam largiatur , funem secundum om- nem suam extendit longitudinem . Integrum fu- niculum , Plenitudinem somendi : remunerat enim , mauli no- premiat , tristisque misericordiam cancio libertati mis- lis excelsu , ut eam mereri non possumus . Et il- lid annectis precedentis David Secundum altitu- dinem colli arerra corroborauimus / seruos dicam suum super timentes se . Tu index es , numquid te Deus iuxta demerita castigat ? Parva sunt verba quibus te castigat , & concreto te funicu- lo flagellat : cum enim meritis ob iniquitates tuas peccimas ut in inferno viuis arderes inter- sciuissimos illos torores , febriculam tibi im- mitur ,

mitit, vel dolorem exigum, quandam nescio necessitatem, & istorum infelicitum bonorum indigentiam. Quid dissolutiores, veltra, quid carnis lascivie merebantur? Quid horrenda vestra peccaria? quid infanda vestra adulteria? Quid perpetua Dei eiusque diuinae legis oblitio? Perpende, quibus te hoc criminum tecum castiget & vide an poena conveniat, quia te flagellarat, tot culpis, quibus Dominum offendisti?

Porto perpende quam sine villa mensura suam tecum extendat misericordiam. Qo visque accedit? Secundum aliquid in celo & terra, &c. quam nobilis tibi concessis esset utrum Aniamam quam illustrem? quibus, precor, domum fidei metuisti? quid habet Deus quod tibi non dederit? Corlos tribus qui tibi deni influens, terram, que te settent, fructus, qui te nutrunt, Angelos tuos custodes, Apostolos tibi predictores. Sacerdotes qui te à peccatis absolvant, suum tibi prouidant sanguinem, vitam largius est, & indulxit redemtionem. Omnia, vestra sunt, (aiebat A. Cor. 3,23 post.) sine Paulus, sine Apollis, sine Cephas, sine mundis, sine vita, sine morte, sine presentia, sine futura, Omnia enim vestra sunt. Considera, num misericordia suæ finem in tuum extendat beneficium? Videamus boni noueris aliquid, quod tibi non dederit, vel promiserit. Perpende, num terminum finemque habeat tuorum indulgentiarum peccatorum, heretici & mudiusterius, & hoc anno, & praeterea, quotquot communissimi misericordi reuulsi: si veriam decideres, illam tibi benignissimus officeret. Obenedicta sit talis tauitaque Dei miseri cordia.

S. 15. Proicit Christus, ut bonus Index pecuniam: non eo procerbit, ut tales puniret pollutionem, quemadmodum nemo in Templo futuram suspicaretur.

Hec fudis ac: Euerit pecuniam & solo prostravit. O iustum iudicem, qui nedium non afficit pecunias, sed & ipsam exercatur, & excipie ut inimicum, ut pelleam, & licet cumulos videas ducatorum ac regalium auterorum, non solum illum hi non cohibent, sed ipsos etiam solo prosterunt, quasi qui habeat illos ut hostes abeuntissimos. Hic ita hic in iustitia gubernabit. Sine iustitia vita haec radice non potest, nec bonus est index qui illam non obseruat. Adiutum facit Doctores ita libi inimicem copulari ac fratres esse: Regem bonum & iustitiam, vexix deo mentio fieri, qui fiat doctero. Isaia yates

Evangelicus mundi proponens desiderium, quo flagrans aduentum filii Dei postulabat: sic eris nomen ex clamat: Rorare veli de super, & ubes Isa. 45:8. pluant iustum, &c. & iustitia oritur simul. Et Hieremias quasi sententioribus hic Deus. respondet desiderij, sic eius nomine promittit vaticinus. Ecce dies venuit, & suscitabo David gerumen iustum, & regnabit Rex & sapientia erit, & faciet iudicium & iustitiam in terra. Quam pri-

mum Salomon regnum suscepit gubernacula actus ostendit iustitiae: & optimus qui em edidit ut regis huius probaret virtutem in hoc ostenditur. Videtur enim sapientiam Dei esse in illo ad faciendum: Reg. 3. iustitiam. Iustitiam via bona facere iustitiam. Rex 28. qui indicat in veritate pauperes, thronus eius in a. Proh. 16. 5. termini firmabitur. Promisit Prophetia Isaia ven. Proh. 29. turum Messianum, qui Rex esset, & suis cunctis 14. ponderibus liberaret reuissimus. Ecce in iustitia Isa. 32:1. regnabit Rex. Ut autem hoc faciat Rex, quid ei expediens ut non solum non afficiatur pecuniae, sed ipsam exhibeat, & solo prostrat. Divenne plane dixit hoc lethro soec Moysi, licet infideles. Proinde de omni plebe viros potentes, & Ex. 18: si timenter Deum, in quibus sit veritas, & qui adest. II. iustitiam aurantium. Elegerant bonorum iudicium ap. Index oportet conditiones: homines ut sine potestate, deti- puitis quos nulla premat necessitas, vile quid pa- cuniam ex- trandi, nec eius gratia ad lucrum magis, quam hostem. ad nullam deflestant oculum. Viros potentes, Timentes Deum, qui sciant futurum aliquem, qui rationem ab eis exigat, & ad trutinam reuect indicij id quod indicari, illud quod absole- rent, quodque condemnari. Vihi, qui parum est quod non sint amici pecuniarum, insuper debeat illas exhibere, & velut capitalem ius- fitis hostem exercari. Qui oderint anaritiam.

Qualibet antisex illud exercatur, quod est at- tis sine fini contarium, Medicus tota hostilitate impingat infirmitatem, saluti contrarium, quam prætentit conaturque introducere: Qui digni- tam ambit, illud odi omne, quod sibi credi- esse obstat. Quod iustitiam impedit, & illi communiter manus constringit, oculos exce- cat, torque perverteret, pecunia est: bonus index nedium illam debet non amare, sed & detestari. Quis hoc melius quam Isaia explicauerit? Qui Isa. 33:8. proicit aurantium ex calumnia, & excusus manus suus ab omni maura, &c. tunc in exceljis habita- bit, monumenta sacrorum sublimiora eius, &c. Ille qui munera reicit, & manibus suis infecta fortis excutit, quasi insulam suum qui viperae iniecisset: talis sit oportet reuissimus index. In- trudunt manus tuis viperam, vel scorpionem,

dico